

شیوه‌های والدگری ادراک شده، خودتنظیمی هیجانی و مشکلات رفتاری در دانش‌آموزان پسر

طاهره اولاد قباد*

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران

چکیده

به‌رغم اهمیت نقش شیوه‌های والدگری و ادراکات کودکان از رفتارهای والدین و یادگیری خودتنظیمی از آن‌ها، تحقیقات کمی صورت پذیرفته است. از این‌رو هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه شیوه‌های والدگری والدین و خودتنظیمی بر مشکلات رفتاری دانش‌آموزان پسر بود. مطالعه حاضر از نوع همبستگی است. از بین تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع راهنمایی شهرستان شهریار ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب و به پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند، پرسشنامه خودتنظیمی هیجانی هافمن و کاشدان (۲۰۱۰) و پرسشنامه ارزشیابی رفتاری راتر پاسخ دادند. نتایج حاصل از اجرای تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد که بیشترین میزان پیش‌بینی‌کنندگی مشکلات رفتاری به ترتیب شیوه والدگری استبدادی، خودتنظیمی و سپس سبک‌های قاطع و سهل‌گیرانه داشته‌اند. همچنین رابطه خودتنظیمی و مشکلات رفتاری و رابطه سبک‌های سهل‌گیرانه و قاطع با مشکلات رفتاری، منفی و معنی‌دار بود و سبک استبدادی دارای رابطه مثبت و معنی‌دار با مشکلات رفتاری ارزیابی گردید. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که هر سه سبک سهل‌گیرانه، استبدادی و قاطع از شیوه‌های والدگری و خودتنظیمی، پیش‌بینی‌کننده میزان مشکلات رفتاری دانش‌آموزان پسر است.

کلیدواژه‌ها: شیوه‌های والدگری؛ خودتنظیمی هیجانی؛ مشکلات رفتاری**مقدمه**

اختلال‌های رفتاری در جوانان و نوجوانان، مشکلات شایع و ناتوان‌کننده‌ای هستند که برای والدین، معلمان و خود کودکان مشکلات فراوانی را ایجاد می‌نمایند و با نرخ‌های بالایی از معضلات اجتماعی همراهند. پژوهشگران دریافته‌اند که اختلالات رفتاری معمولاً نخستین بار در سال‌های آغازین زندگی مشاهده شده و بین سنین ۸ الی ۱۵ سالگی به اوج می‌رسند (ریان و دسی، ۲۰۱۶). اختلالات رفتاری به طور قابل ملاحظه‌ای بر عملکرد تحصیلی، اجتماعی و حرفه‌ای کودکان و نوجوانان تأثیر منفی می‌گذارد و احتمال ابتلا به اختلال روانی در بزرگسالی را افزایش می‌دهد (پاندینا و همکاران، ۲۰۰۷). کودکان دچار اختلالات رفتاری مشکلات گوناگونی دارند. این کودکان دارای فراخانی توجه کوتاهی هستند، عزت‌نفس پایینی دارند و به آسانی ناکام می‌شوند (هاردی، پاور و جدیکه، ۲۰۱۶). تکانشگری، بیقراری و بیش‌فعالی، پرخاشگری، دروغ‌گویی و دزدی و عملکرد تحصیلی ضعیف از دیگر ویژگی‌های کودکان و نوجوانان دارای اختلالات رفتاری است. عوامل خانوادگی جزو مهمترین مؤلفه‌های تبیین‌کننده مشکلات رفتاری در کودکان هستند.

ادبیات پژوهشی همواره تأثیر عوامل محیطی مانند فرزندپروری را بر رفتار و کنش‌وری روانی-اجتماعی نشان داده است (دادلی و ویسپی، ۲۰۱۰). پذیرش والدین، دادن فرصت انتخاب، تنوع تکالیف، داشتن تجارب تبحری، درگیری والدین و حمایت آن‌ها از خودمختاری کودکان نقش مهمی در خودکارآمدی آنها دارد (کاتانین، ۲۰۱۳). از سویی دیگر تحقیقات نشان می‌دهد که روابط خانوادگی به طور کل و روابط بین والدین و فرزندان به طور خاص، تأثیر عمیقی بر سلامت روانی، فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی کودک دارد (هاردی و همکاران، ۲۰۱۶). در واقع، والدین و تجارب والدگری آن‌ها نقش مهمی در ادراکات محیطی کودکان دارند و این ادراکات به‌نوبه‌ی خود نقش مهمی در باورهای انگیزشی و خودتنظیمی کودکان برجای می‌گذارد (کاتانین، ۲۰۱۳).

پژوهش‌ها نشان دادند که خودتنظیمی در کاهش رفتارهای انحرافی و مشکلات رفتاری نقش دارد (زیتو، ادکینز، گاوینز، هریس و گراهام، ۲۰۱۷). خودتنظیمی در کل به بکارگیری توانایی‌هایی مانند انتقال توجه، تلاش برای کنترل، مدیریت هیجان و تنظیم هدف، نظارت بر خود و استفاده از استراتژی است (پان، ۲۰۰۸). مطالعه خودتنظیمی به خصوص در دوران مدرسه اهمیت بسیاری دارد (نیکدل، ۱۳۸۵). نوجوانان تمایل به تکانشی بودن دارند و مقاومت در برابر وسوسه برای آن‌ها بسیار مشکل است. آن‌ها کنترل ضعیفی بر

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: tahereh.ghobadi380@gmail.com

روی هیجانان خود دارند و صبر کردن برای اتفاقات هیجان‌انگیز برای آنها یک تجربه خسته‌کننده است. الگوهای خودتنظیمی که در طول دوره انتقال از دوران کودکی به بزرگسالی رشد می‌کنند ممکن است تبدیل به الگوهای ثابت و پایداری شوند که واکنش‌های رفتاری و هیجانی به حوادث زندگی را در آینده شکل می‌دهند (تاتی، ۲۰۱۸). بنابراین سال‌های پیش از دبستان یک دوره مهم برای انتقال کودک از وابستگی به بزرگسالان به سمت اعتماد به خود و استقلال برای تنظیم رفتار و هیجانان محسوب می‌شود.

پژوهشگران روی جنبه‌های متفاوتی از خودتنظیمی تمرکز کرده‌اند که دو وجه مهم آن خودتنظیمی رفتاری و خودتنظیمی هیجانی است (استرنبرگ، ۱۹۸۵ نقل از دهقانی، کیخسروانی و دهقانی، ۱۳۹۶). خودتنظیمی رفتاری به معنای توانایی تنظیم رفتار خود است؛ به طوری که، با محیط انطباق یافته و با توجه به شرایط منعطف باشد (راون و وهس، ۲۰۱۱). خودتنظیمی هیجانی نیز به عنوان توانایی در کنترل تجربیات و بیان هیجانی گفته می‌شود. کودکان در سنین پایین استراتژی‌های خود را در مورد میزان کنترل تجربه‌های حاصل از برانگیختگی هیجانی (عاطفی) رشد داده و یاد می‌گیرند که از قوانین برای کنترل هیجانان خود استفاده کنند (هافر، بوش و کارتر، ۲۰۱۱). خودتنظیمی ممکن است به سمت تغییر دادن یک خلق و خوی بد یا هیجان بد باشد یا ممکن است متمرکز بر سرکوب یا دگرگونی حالت رفتاری یک هیجان باشد مانند هنگامی که کودک با خندیدن ابراز پاسخ منفی به یک هدیه نامطلوب را پنهان می‌کند (نقل از دهقانی، کیخسروانی و دهقانی، ۱۳۹۶).

مطالعات مختلف عوامل مرتبط با یادگیری خودتنظیمی و عوامل موثر بر آن را در مواردی همچون؛ رابطه شیوه والدگری با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان (مارتین و همکاران، ۲۰۱۶)، اثر شیوه‌های فرزندپروری بر خلق کودکان (کتانین و همکاران، ۲۰۱۵)، رابطه سبک فرزندپروری با میزان پیشرفت تحصیلی و رفتار دانش‌آموزان (دارلینگ، ۲۰۱۵)، رابطه شیوه والدگری مادران و پدران منفی به عنوان پیش-بینی‌کننده مشکلات رفتاری کودکان (پالوما برازا و همکاران، ۲۰۱۵) گزارش نموده‌اند (نوتا، سورسی و زیمرمن، ۲۰۱۷). علاوه بر اینکه کودکان با ضعف در مهارت خودتنظیمی مشکلات رفتاری را نشان می‌دهند که والدین، معلمان و گروه همسالان را درگیر می‌کند؛ همچنین، باعث ایجاد بروز مشکلات اجتماعی می‌شود (زیتو و همکاران، ۲۰۱۷).

به رغم اهمیت نقش رفتارهای والدین و ادراکات کودکان از رفتارهای والدین و یادگیری خودتنظیمی از آن‌ها، پژوهش‌های اندکی در این زمینه صورت پذیرفته است. همچنین، علی‌رغم مطالعات انجام شده در زمینه رابطه شیوه تربیتی والدین و خودتنظیمی هیجانی با مشکلات رفتاری دانش‌آموزان، مطالعه‌ای که همزمان رابطه این متغیرها را با یکدیگر مورد بررسی قرار داده باشد، انجام نشده است. از این‌رو، مطالعه حاضر را با هدف بررسی شیوه‌های والدگری والدین و خودتنظیمی هیجانی با مشکلات رفتاری دانش‌آموزان انجام دادیم.

روش

شرکت‌کنندگان

طرح پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ شهرستان شهریار تهران و نمونه آماری شامل ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع راهنمایی بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند.

ابزار

پرسشنامه سبک فرزندپروری بامریند (۱۹۷۲): این پرسشنامه شامل ۳۰ مولفه می‌باشد که سه شیوه فرزندپروری شامل شیوه‌های سهل‌گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه را می‌سنجد که توسط اسفندیاری (۱۳۷۴) به فارسی ترجمه شده است. حداقل و حداکثر نمره به ترتیب شامل ۰ و ۴۰ برای هر شیوه فرزندپروری است (پازانی، ۱۳۸۳، به نقل از صیفی و همکاران، ۱۳۹۲). بامریند میزان اعتبار این پرسشنامه را با روش بازآزمایی با فاصله زمانی یک هفته ۰/۸۱ برای سهل‌گیر، ۰/۸۵ برای مستبد، ۰/۹۲ برای الگوی مقتدر گزارش نمود.

پرسشنامه ارزشیابی رفتاری راتر (۱۹۶۷): نسخه والدین ۱۸ گویه دارد که هر گویه از صفر تا ۲ نمره گذاری می‌شود. گویه‌های این آزمون اختلالات کمبود توجه، رفتارهای ضداجتماعی، ناسازگاری اجتماعی، اضطراب و افسردگی و پرخاشگری و بیش‌فعالی را می‌سنجد. راتر پایایی درونی این پرسشنامه را در مطالعه ای ۰/۷۴ گزارش نمود و مطالعات صورت گرفته در مورد اعتبار این پرسشنامه نشان می‌دهد که همسانی درونی آن ۰/۷۹ است (راتر، ۱۹۹۷، به نقل از عربی و همکاران)

پرسشنامه خودتنظیمی هیجانی هافمن و کاشدان (۲۰۱۰): شامل ۲۰ سوال است. دارای سه مولفه یا خرده‌مقیاس پنهانکاری، سازشکاری و تحمل است که به ترتیب ۸، ۷ و ۵ سوال دارند. پایایی آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌های پنهانکاری، سازشکاری و تحمل به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۵ و ۰/۵۰ و اعتبار کل برابر ۰/۸۱ به دست آمد. در مجموع شاخص‌های روایی و اعتبار رضایت بخش بود (کارشکی، ۱۳۹۲).

شیوه اجرا

در ابتدا معرفی نامه جهت اجرای پژوهش از اداره آموزش و پرورش شهرستان شهریار اخذ شد سپس فهرست اسامی تمام مدارس شهرستان تهیه گردید، به شکل تصادفی از بین مدارس موجود، ۶ مدرسه انتخاب و پرسشنامه های مربوطه اجرا و مورد ارزیابی قرار گرفت.

نتایج

شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش بر اساس میانگین و انحراف معیار در جدول ۱ گزارش شده است. پیش از انجام آزمون رگرسیون پیش فرض های آن مورد بررسی قرار گرفت. با استفاده از نمودار هیستوگرام مانده ها و نمودار p-p plot، نرمال بودن مانده ها بررسی شد که فرض نرمال بودن داده ها رعایت شده است. با توجه به همسانی واریانس ها و برقرار بودن فرض خطی بودن رابطه متغیرهای مستقل، روش تحلیل رگرسیون جهت بررسی این که آیا خودتنظیمی و شیوه های والدگری می توانند مشکلات رفتاری را پیش بینی کند؟ مورد استفاده قرار گرفت.

جدول ۱
شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
خودتنظیمی	۶۶/۲۸	۱۳/۲۴
سبک سهل گیرانه	۲۴/۰۳	۶/۰۴
سبک استبدادی	۲۴/۳۰	۵/۲۱
سبک قاطع	۲۴/۱۲	۵/۴۸
مشکلات رفتاری	۷/۹۹	۴/۸۱

نتایج حاصل از اجرای تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام در پیش بینی اختلال رفتاری بر حسب خودتنظیمی و شیوه های والدگری نشان داد که در مدل اول «سبک استبدادی» ۵۵ درصد از واریانس مشکلات رفتاری را تبیین می کند. ($R^2 = ۰/۵۵۰$). با ورود متغیر «خودتنظیمی» در مدل دوم؛ مقدار واریانس تبیین شده به ۶۵ درصد رسید. ($R^2 = ۰/۶۵۷$). و سپس با ورود متغیر «سبک قاطع» در مدل سوم؛ مقدار واریانس تبیین شده به ۶۹ درصد می رسد. ($R^2 = ۰/۶۹۳$) و در انتها با ورود متغیر «سبک سهل گیرانه» در مدل چهارم؛ مقدار واریانس تبیین شده به ۷۰ درصد می رسد. ($R^2 = ۰/۷۰۳$). به بیان دیگر بیشترین میزان پیش بینی کنندگی را به ترتیب شیوه والدگری استبدادی و سپس سبک های قاطع و سهل گیرانه داشته اند. نسبت های واریانس تبیین شده در هر مدل به لحاظ آماری معنی دار است و با اطمینان ۹۹٪ می توان گفت متغیر شیوه های والدگری و خودتنظیمی به طور معناداری می توانند مشکلات رفتاری را پیش بینی کنند.

جدول ۲
خلاصه مدل پیش بینی اختلال رفتاری بر حسب خودتنظیمی و شیوه های والدگری

مدل	منابع تغییر	SS	df	MS	مقدار F	P
۱	رگرسیون	۲۵۴۵/۷۷۴	۱	۲۵۴۵/۷۷۴	۲۴۴/۳۰۹	۰/۰۰۱
	باقی مانده	۲۰۶۳/۲۲۱	۱۹۸	۱۰/۴۲۰		
۲	رگرسیون	۳۰۴۴/۲۹۶	۲	۳۰۴۴/۲۹۶	۱۹۱/۶۴۳	۰/۰۰۱
	باقی مانده	۱۵۶۴/۶۹۹	۱۹۷	۷/۹۴۳		
۳	رگرسیون	۳۲۱۳/۴۶۷	۳	۳۲۱۳/۴۶۷	۱۵۰/۴۴۲	۰/۰۰۱
	باقی مانده	۱۳۹۵/۵۲۸	۱۹۶	۷/۱۲۰		
۴	رگرسیون	۳۲۶۸/۹۸۱	۴	۳۲۶۸/۹۸۱	۱۱۸/۹۲۶	۰/۰۰۱
	باقی مانده	۱۳۴۰/۰۱۴	۱۹۵	۲/۸۷۶		

بر اساس جدول ۲ نتایج تحلیل واریانس مشکلات رفتاری بر حسب متغیر خودتنظیمی و شیوه های والدگری نشان داد که مجموع مجذورات رگرسیون برای مدل اول برابر ۲۵۴۵/۷۷۴ است. این مقدار در مدل دوم با اضافه شدن متغیر خودتنظیمی به ۳۰۴۴/۲۹۶ افزایش یافت. سپس این مقدار در مدل سوم با اضافه شدن متغیر سبک قاطع به ۳۲۱۳/۴۶۷ افزایش می یابد و در انتها این مقدار در مدل دوم با اضافه شدن متغیر سبک سهل گیرانه به ۳۲۶۸/۹۸۱ افزایش می یابد. سطوح معنی داری هر چهار مدل از $۰/۰۰۱ <$ کمتر است و لذا نسبت های واریانس تبیین شده در هر مدل به لحاظ آماری معنی دار است.

ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش‌بینی کننده در مدل‌های مختلف نشان داد که ضرایب رگرسیون همان شیب خط (تغییرات متغیر وابسته نسبت به تغییر متغیر مستقل) است. ضرایب بتا همان ضرایب رگرسیون هستند که از نمرات استاندارد حاصل شده و واحد آن‌ها انحراف استاندارد است. از آنجاکه خط رگرسیونی نمرات استاندارد از مبدأ می‌گذرد؛ مقادیر ثابت ضرایب استاندارد برابر صفر بوده و بنابراین قید نمی‌شوند.

ضریب همبستگی پیرسون بین شیوه‌های والدگری و مشکلات رفتاری برای شیوه‌های والدگری سهل‌گیرانه، استبدادی و قاطع به ترتیب برابر با $0/560$ و $0/743$ و $0/671$ با سطح معناداری $0/001$ به دست آمد و بدین ترتیب با 99% اطمینان می‌توان گفت بین شیوه‌های والدگری و مشکلات رفتاری رابطه معنادار آماری وجود دارد. این رابطه برای سبک سهل‌گیرانه و سبک قاطع، معکوس و برای سبک استبدادی مستقیم می‌باشد. در ادامه جهت بررسی رابطه بین خودتنظیمی هیجانی با مشکلات رفتاری دانش‌آموزان پسر انجام شد. همچنین بین مشکلات رفتاری و خودتنظیمی ضریب همبستگی معکوس و معنادار گزارش شد ($r = -0/71$) به دست آمد ($P < 0/001$) و بدین ترتیب با 99% اطمینان می‌توان گفت بین خودتنظیمی و مشکلات رفتاری رابطه معنادار آماری وجود دارد.

جدول ۳

ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش‌بینی کننده در مدل‌های مختلف

مدل	متغیرهای پیش‌بینی کننده	B	SE	Beta	t	P
۱	ثابت معادله	-۸/۴۹۹	۱/۰۸۰		-۷/۸۷۲	<۰/۰۰۱
	استبدادی	-۰/۶۸۶	۰/۰۴۴	۰/۷۴۳	۱۵/۶۳۰	<۰/۰۰۱
	ثابت معادله	۶/۸۹۷	۲/۱۶۰		۳/۱۹۳	<۰/۰۰۱
۲	سبک استبدادی	-۰/۴۵۸	۰/۰۴۸	۰/۴۹۶	۹/۵۵۳	<۰/۰۰۱
	خودتنظیمی	-۰/۱۵۰	۰/۰۱۹	-۰/۴۱۱	-۷/۹۲۲	<۰/۰۰۱
	ثابت معادله	۱۲/۵۵۴	۲/۳۵۱		۵/۳۳۹	<۰/۰۰۱
۳	سبک استبدادی	-۰/۳۶۴	۰/۰۴۹	۰/۳۹۴	۷/۳۸۸	<۰/۰۰۱
	خودتنظیمی	-۰/۱۲۱	۰/۰۱۹	-۰/۳۳۲	-۶/۴۰۸	<۰/۰۰۱
	سبک قاطع	-۰/۲۲۰	۰/۰۴۵	-۰/۲۵۱	-۴/۸۷۴	<۰/۰۰۱
۴	ثابت معادله	۱۴/۳۶۵	۲/۳۹۶		۵/۹۹۵	<۰/۰۰۱
	سبک استبدادی	-۰/۳۳۸	۰/۰۴۹	-۰/۳۶۶	۶/۸۵۵	<۰/۰۰۱
	خودتنظیمی	-۰/۱۰۸	۰/۰۱۹	-۰/۲۹۷	-۵/۶۹۹	<۰/۰۰۱
	سبک قاطع	-۰/۱۹۹	۰/۰۴۵	-۰/۲۲۷	-۴/۴۲۱	<۰/۰۰۱
	سبک سهل‌گیرانه	-۰/۱۰۶	۰/۰۳۷	-۰/۱۳۳	-۲/۸۴۲	<۰/۰۰۱

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه شیوه‌های والدگری و خودتنظیمی والدین بر مشکلات رفتاری دانش‌آموزان پسر بود. نتایج حاصل نشان داد سبک استبدادی مشکلات رفتاری را تبیین می‌کند و بیشترین میزان پیش‌بینی‌کنندگی را به ترتیب شیوه والدگری استبدادی و سپس خودتنظیمی و سبک‌های قاطع و سهل‌گیرانه دارند. شیوه‌های والدگری و خودتنظیمی می‌توانند مشکلات رفتاری را پیش‌بینی کنند. نتیجه این پژوهش با پژوهش‌های پالوما برازا و همکاران (۲۰۱۵)، پنبه‌چی (۱۳۹۲)، کتانین و همکاران (۲۰۱۵) یا محمدیان، قادری و چاووشی‌فر (۱۳۹۰) همسو است. مسئولیت‌پذیری والدین و صمیمیت از عناصر رابطه و مراقبت به شمار می‌روند و کنترل، از عناصر ساختار محسوب می‌شوند. به طور کلی در شیوه‌های والدگری مقتدرانه هر سه مؤلفه به میزان مناسب مشاهده می‌شود. زمانی که این مؤلفه‌ها افزایش می‌یابد رفتارهای مثبت نیز افزایش می‌یابد که این شرایط عموماً با سبک فرزندپروری مقتدرانه رابطه دارد (دباز، ۲۰۰۵). از سویی دیگر کاهش این مؤلفه‌ها که معمولاً با سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه و مستبدانه همراه است با کاهش رفتارهای مثبت موردانتظار رابطه دارد. در سبک سهل‌گیرانه، کمترین میزان ساختار موجود است. همچنین مؤلفه مراقبت نیز در این والدین کم است. بنابراین انتظار می‌رود این سبک فرزندپروری نیز با پیامدهای منفی و مشکلات برونی‌سازی شده از جمله اختلال رفتاری رابطه داشته باشد (آینولا و نورمی، ۲۰۰۵).

همچنین نتایج نشان داد بین خودتنظیمی هیجانی با مشکلات رفتاری دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. این نتیجه با پژوهش امتیاز (۱۳۹۰) و قاسم‌پور، رضانی، کلهری (۱۳۹۳) همسو است. تنظیم هیجانی در توانایی کنترل احساسات خود و دیگران و همچنین استفاده از این اطلاعات برای هدایت تفکر و عمل شخص نقش دارد و نوجوانانی که احساسات خود را تشخیص می‌دهند به گونه موثرتری تجربه هیجانی خود را تنظیم می‌کنند و در نتیجه در سازگاری با تجربه‌های منفی موفقیت بیشتری دارند تا نوجوانانی که از لحاظ توانش هیجانی ضعیف عمل می‌کنند (سالوی و مایر، ۱۹۹۰). توانایی درک، فهم و نقص در مدیریت کردن هیجان‌ات کودکان و نوجوانان باهوش هیجانی

پایین تر علت رفتار مخرب نوجوانان و کودکان است (شولز و براون، ۲۰۰۳). از جمله محدودیت‌های پژوهش این بود که تنها روی دانش‌آموزان پسر انجام شد و در نتیجه نتایج حاصل از این پژوهش قابل تعمیم به دانش‌آموزان دختر نیست. اطلاعات و داده‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شد که این شیوه همیشه تحت تأثیر عوامل متعدد تأثیرگذار مثل گرایش پاسخ‌دهندگان به ارائه پاسخ‌های جامعه‌پسند است. محدودیت دیگر به حجم کم نمونه برمی‌گردد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی جامعه آماری وسیع‌تری مورد بررسی قرار بگیرد.

منابع

- پنجه چی، م. (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش برنامه فرزندپروری مثبت به مادران در کاهش اختلالات رفتاری کودکان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- عینی پور، ج. (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش مهارت نظم جویی هیجانی مبتنی بر رفتار درمانی دیالکتیکی بر خود تنظیمی هیجانی و تعادل ورزشی تحصیلی دانش‌آموزان. (پایان نامه دکترا) منتشر نشده. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه تبریز.
- فرزادی، ف. (۱۳۹۴). رابطه علی شیوه‌های فرزند پروری و سبک‌های دل‌بستگی با بی‌انضباطی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی با میانجی‌گری خود تنظیمی هیجانی، مهارت‌های اجتماعی و ذهن خوانی در شهر اهواز. (پایان نامه کارشناسی ارشد) منتشر نشده. دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- فیاضی، ی. (۱۳۹۲). نقش شیوه فرزندپروری والدین، حل مسئله و خودتنظیمی در پیش بینی بروز رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان کرمانشاه. (پایان نامه کارشناسی ارشد) منتشر نشده. دانشگاه رازی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی.
- محبی‌راد، ز. (۱۳۹۲). مقایسه طرح‌واره‌های والدی، سبک‌های فرزندپروری و اختلالات رفتاری فرزندان در خانواده‌های تک فرزند و چند فرزند. (پایان نامه کارشناسی ارشد) منتشر نشده. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- معنوی، ش (۱۳۹۲). رابطه بین سبک‌های فرزندپروری والدین و خودتنظیمی یا خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دبیرستانی. (پایان نامه کارشناسی ارشد) منتشر نشده. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- دهقانی، ی؛ کیخسروانی، م. و دهقانی، آ. (۱۳۹۶). رابطه علی خودنظم‌جویی و هوش اخلاقی با آمادگی به اعتیاد از طریق میانجی‌گری هیجان‌خواهی. فصلنامه علمی-پژوهشی اعتیاد پژوهی، ۱۱، ۲۴۹-۲۶۶.
- یارمحمدیان، ا؛ قادری، ز؛ چاووشی فر، نسیم (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش مهارت‌های شیوه فرزندپروری بر مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستان ۴-۶ ساله (۱۳۹۰). مجله روشها و مدل‌های روان‌شناختی، ۲، ۱۷-۳۲.
- قاسم پور، ع؛ رضانی، و؛ کلهری، ع. (۱۳۹۳) مقایسه راهبردهای تنظیم هیجانی در نوجوانان دارای اختلال نافرمانی مقابله ای و بهنجار. نشریه دانشگاه علوم پزشکی البرز، ۳، ۱۵۳-۱۶۰.
- Baumrind, D. (1991). The Influence of parenting style on adolescent competence and substance Use. *Journal of Early Adolescence*, 11, 56-95.
- Darling, N. & Steinberg, L. (2000). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113, 487-496.
- Diaz, Y. (2007). Association between parenting and child behavior problems among Latino mothers and children. *Unpublished Master Thesis, University of Maryland, Maryland*.
- Dudley, R. L., & Wisbey, R. L. (2010). The Relationship of Parenting Styles to Commitment to the Church Among Young Adults. *Religious Education*, 1, 39-50.
- Hardy, D. F., Power, T. G., & Jaedicke, S. (2016). Examining the relation of parenting to childrens coping with every day stress. *Child Development*, 64, 18-48.
- Hoffer, J., Busch, H., & Ka`rtner, J. (2011). Self-regulation and well-being: The Influence of identity and motives. *European Journal of Personality*, 25, 211-224.
- Katanin, S. (2013). Childhood temperament and mother's child rearing attitude. *European Journal of personality*, 11, 249-265.
- Mandara, J. (2006). The typological approach in child and family psychology: A review of theory, methods, and research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6, 129-146.
- Nathan, W. A. (2012). Integrated multimodal therapy of children with ADHD. *Bullmeninger Clinical*, 66, 283-312.
- Nota, L., Soresi, S., & Zimmerman, B. J. (2017). Selfregulation and academic achievement and resilience: A longitudinal study. *International Journal of Educational Research*, 41, 198-215.
- Phan, H. p. (2008). Predicting change in epistemological beliefs, reflective thinking and learning styles: A longitudinal study. *British Journal of Educational psychology*, 78, 75-93.
- Pintrich, P. R., & De Groot, E. V. (2010). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82, 33-40.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2006). Self-Regulation and the problem of human autonomy: Does psychology need choice, self-determination, and will? *Journal of Personality*, 74, 1557-1585.
- Schraw, J., Gregory, O., Brooks, D. (2016). *Helping students self-Regulate in chemistry courses: Improving the will and skill. Department, of Educational Psychology and center for curriculum and Instruction.* university of Nebraska Lincoln - NE 68588.
- Tate, B. (2018). A Longitudinal Study of the Relationships Among Self – Monitoring, Authentic Leadership, and Perception of Leadership. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 1, 16-29.
- Zito, J. R., Adkins, M., Gavins, M., Harris, K. R., & Graham, S. (2017). Self-regulated strategy development: relationship to the social-cognitive perspective and the development of self-regulation. *Reading & Writing Quarterly*. 23, 77-95.